

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

16. januar - 29. januar 2026. godine

Sloboda izražavanja

Otkaz profesorki Jeleni Kleut nakon javne podrške studentima

Prošireni sastav Senata Univerziteta u Novom Sadu odbio je prigovor vanredne profesorke Jelene Kleut na prvobitnu odluku Senata da ne bude izabrana za redovnu profesorku - što znači da ona ostaje bez posla na Filozofskom fakultetu. Nakon ove odluke, 21. januara 2026, studenti i zaposleni Filozofskog fakulteta okupili su se na protestu podrške profesorki Kleut, blokirali su prostorije fakulteta i zahtevali da se omogući njen povratak na posao, navodeći da je odluka Senata dovela do prekida njenog radnog odnosa. U javnim obraćanjima, predsednik Srbije Aleksandar Vučić i ministar prosvete Dejan Vuk Stanković izjavili su da odluka o prestanku radnog odnosa profesorke Kleut „nema mnogo veze sa državom“ i da je postupak akademski, dok je fakultet poslao urgenciju Upravnom sudu za donošenje privremene mere kojom bi se omogućilo da profesorka Kleut eventualno nastavi rad dok traje sudski postupak.

Profesorica Kleut je ocenila da ono što joj se dogodilo može biti početak prakse koja do sada nije bila prisutna na Univerzitetu u Novom Sadu, a koja bi, prema njenim rečima, mogla dovesti do toga da svi koji „glasnije dižu glas“ budu uklonjeni iz akademskog konteksta. Ona je dodatno komentarisala da se u kontekstu akademskih odseka za novinarstvo ukazuje na jasno artikulisanje stanja medija, te da postoji zabrinutost među delom njenih kolega koji su javno istupali da bi njihovi referati takođe mogli doći pred „politizovana tela“. Ovaj događaj ukazuje na kontinuitet praksi u kojima se radni status zaposlenih menja nakon javnog angažmana u vezi sa studentskim protestima.

Targetiranje novinarki N1

Novinarke televizije N1, Sanja Kosović i Ina Džakula, targetirane su na plakatima koji su 23. januara 2026. osvanuli u gradu Kuli i u mestima opštine Kula, Ruski Krstur i Kruščić, gde su njihove fotografije iskorišćene uz poruke povezanosti sa lokalnom organizacijom Mladi Kula. U tim objavama i na plakatima korišćeni su tekstovi i vizuelni sadržaji koji su isticali da novinarke „ne nose srpsko ime i prezime“ uz korišćenje oznaka ustaškog pokreta, što direktno utiče na podsticanje mržnje. Povodom ovog događaja oglasila se Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), koja je pozvala je nadležne organe da hitno reaguju i podnela je krivičnu prijavu protiv nepoznatih izvršilaca zbog podsticanja mržnje i uznemiravanja putem Instagrama, ističući da su fotografije i poruke korišćene u objavama usmerene protiv novinarki upravo zbog njihovog profesionalnog identiteta.

Pretnje smrću i zastrašivanje novinara

U prethodne dve nedelje zabeleženi su opasni napadi i pretnje smrću upućene medijskim radnicima: ama. Penzionisani inspektor MUP-a i kolumnista nedeljnika Radar, Predrag Simonović, prijavio je da je nakon objavljivanja svoje kolumne pod naslovom „Na scenu stupa jedan novi UKP“ dobio pretnje putem komentara, u kojima mu je sugerisano da umesto da piše treba da „u nevreme šteta pored zaleđenog Dunava“. Simonović je naveo da u spornom tekstu nije pominjao imena, ali da, prema njegovom shvatanju, „oni koji su upućeni znaju tačno o kome se radi“, uključujući i reference na slučajeve poput izvlačenja tela iz Dunava koji su poznati javnosti.

U isto vreme, novinar iz Bora Igor Velić suočio se sa pretnjama smrću putem društvenih mreža. Ove pretnje je osudilo Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) 25. januara 2026, ukazujući da takvi komentari ozbiljno ugrožavaju njegovu bezbednost. Pretnje su se pojavljivale ispod video-sadržaja na Fejsbuk stranici Borski blok, gde su sa više profila objavljeni komentari koji sadrže eksplicitne pozive na nasilje, uključujući pozive na likvidaciju i linč, kao i uvrede i ponižavajuće kvalifikacije usmerene protiv Velića.

Još jedan u nizu napada desio se kada je novinar i fotoreporter Marko Dragoslavić, bio izložen pretnjama, praćenju i proganjanju od strane nepoznatih lica u Beogradu, 15. januara 2026. godine. Zbog ovog slučaja, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) podnela je prijavu Prvom osnovnom javnom tužilaštvu u Beogradu. Situacija je eskalirala kada je u večernjim satima 19. januara, oko 20:00 časova, Dragoslavić prijavio Policijskoj stanici Zvezdara preteću poruku i komunikaciju koju je doživeo kao pretnju. Kasnije iste noći, nepoznata lica su mu zvonila na interfon i lupala na vrata stana, što je Dragoslavić prijavio policiji putem telefona, nakon čega je policijska patrola izašla na lice mesta, ali nije pronašla prijavljena lica.

Ovi slučajevi pretnji smrću nadovezuju se na širi niz pritisaka prema novinarima i medijskim radnicima koji uključuju targetiranje na društvenim mrežama, hakerske napade na redakcije, gašenje naloga kritičkih medija i javno vređanje novinara od strane funkcionera. Pretnje su upućivane neposredno nakon objavljivanja kritičkih tekstova ili izveštaja, što ukazuje na obrazac u kojem se novinari izlažu riziku zbog profesionalnog rada.

U sva tri slučaja nezavisna udruženja novinara, uključujući Asocijaciju nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS), podnela su krivične prijave nadležnim tužilaštvima i pozvala policiju i pravosudne organe da hitno identifikuju i procesuiraju odgovorna lica.

Botovski napadi i suspenzije Instagram naloga portala Nova.rs i Radar

U okviru novih botovskih i hakerskih napada na nezavisne medije, Instagram nalozi Nova.rs i Radar ponovo su bili meta, pri čemu je u jednom trenutku Instagram nalog portala Nova.rs za oko sat vremena dobio oko 20.000 novih pratilaca, dok je nalog Radara porastao za oko 10.000 pratilaca, a isti botovski napad registrovan je i na nalogima drugih medija poput N1, Danas i Nova TV. Prethodno su Instagram nalozi Nova.rs bili privremeno suspendovani, a nalog Radara ugašen nakon botovskih aktivnosti, a nakon pritužbi korisnika i reakcije kompanije Meta oba naloga su vraćena na platformu. Ovi botovski napadi su se, uz naloge Nova.rs i Radara, dešavali i na nalogima drugih medija, uključujući i nalog portala Danasa. Novinarska udruženja traže od nadležnih organa i same platforme da istraže i identifikuju organizatore ovih aktivnosti. Radnice i radnici medija podneli su žalbe Instagramu i kontaktirali podršku kompanije Meta u vezi sa ovim suspendovanjima i gašenjima naloga. Uz naloge Nove i Radara, meta su bili i drugi Instagram profili, uključujući profile organizacija CRTA, Osnažene, medijski pokret Autonomija, profil VOICE iz Novog Sada, kao i lični profil fotografa Gavрила Andrića, dok je nalog udruženja građana Zajednička akcija Blok 70/70a takođe ostao bez profila.

Prekid radnog odnosa zbog podrške studentima i protestima

Novi slučaj prekida radnog odnosa usled javne podrške studentima i protestima usledio je 23. januara 2026. godine kada je Sekretarka Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Marija Radovanović, dobila rešenje o prekidu radnog odnosa. Bivša Sekretarka Radovanović ovo rešenje smatra nezakonitim, a navodi i da je razlog otkaza taj što je pružila podršku studentima u blokadi i ukazivala na nezakonitosti u radu fakultetskih organa, uključujući smenu tadašnje dekanke profesorke Tatjane Simić. Prema Radovanović, u rešenju je navedeno nekoliko neosnovanih i besmislenih razloga. Radovanović je ranije, 8. septembra 2025., Ministarstvu prosvete poslala prijavu o nezakonitostima na fakultetu i snimak sednice Saveta, što je prethodno rezultiralo blokiranjem njenog mejla i upozorenjem pred otkaz od uprave fakulteta. Studenti medicine i deo akademske zajednice organizovali su protest podrške zaposlenima Medicinskog fakulteta, navodeći da je otkaz deo šireg pritiska na one koji su pružili podršku studentskoj blokadi i suprotstavili se postavkama fakultetske uprave.

Marija Radovanović najavila je da njeni advokati spremaju tužbu sudovima opšte nadležnosti na osnovu tvrdnji da je otkaz nezakonit i da će zatražiti privremenu meru kojom bi joj bio vraćen posao do okončanja sudskog spora. Slučaj Marije Radovanović uklapa se u širi niz postupaka prema zaposlenima u visokoškolskim ustanovama koji su javno iskazivali podršku studentskim zahtevima ili učestvovali u akademskim inicijativama.

Sloboda okupljanja

Intervencija MUP i Žandarmerije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu

21. januara 2026. studenti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu okupili su se u zgradi fakulteta kako bi pružili podršku profesorki Jeleni Kleut nakon što je ostala bez radnog mesta, i najavili da neće napustiti prostor dok se ne vrati na posao. Oko 16 časova, na poziv dekana Filozofskog fakulteta, Milivoja Alanovića, pripadnici policije i Žandarmerije ušli su u zgradu i uz upotrebu fizičke sile izbacili studente, profesore i građane koji su se zatekli u blokadi. Prema svedočenjima studenata, policija je primenjivala štitove i pesnice dok je odstranjivala okupljene iz zgrade, a nakon akcije na fakultetu su ostale marice i prisustvo policije u kampusu. Okupljeni građani i studenti iz više gradova podržali su blokadu fakulteta, navodeći da protest traje zbog odluke o otkazu profesorki Kleut, dok su neki akteri iz medijskih organizacija izveštavali sa lica mesta tokom intervencije policije.

U noći i danima nakon intervencije studenti u blokadi su nastavili sa objavama i porukama da se njihovo okupljanje i podrška ne završavaju sa uklanjanjem iz zgrade, ukazujući da su ovi događaji deo kontinuiranih postupaka u kontekstu promena i protesta unutar akademske zajednice.